

Yhdyskuntatekniikka-näyttely alan näyteikkunaksi

1980-luvulla SKTY:n toiminta laajeni kokonaan uudelle alueelle, kun yhteistyössä Vesihuoltoliiton ja Suomen Maarakentajien keskusliiton kanssa päätettiin ryhtyä järjestämään Yhdyskuntatekniikka-näyttelyä. Ensimmäinen Yhdyskuntatekniikka-näyttely järjestettiin Kouvolassa nelipäiväisenä kesäkuussa 1983 osana Yhdyskuntatekniikan viikkoa. Näytteilleasettajia oli jo ensimmäisellä kerralla 107.

YT-näyttely on sen jälkeen järjestetty kahden vuoden välein ja se on alusta lähtien ollut alan johtava messutapahtuma, joka kokoaa yhteen kuntatekniikan eri alojen ammattilaiset. Näyttelyn taustaorganisaatioina toimivat nykyään SKTY:n lisäksi muut perustajayhdistykset (Vesilaitosyhdistys ry ja Infra ry) sekä Suomen Tieyhdistys ry ja Jätelaitosyhdistys ry. Useimmat niistä järjestävät näyttelyn yhteydessä omia merkittävimpiä koulutustapahtumiaan.

1980-luvun alun keskeisiä puheenaiheita kuntatekniikan tekijöiden keskuudessa olivat muun muassa edellisen vuosikymmenen lopulla voimaan tulleiden katumaksulain ja jätehuoltolain toimeenpano, ongelmajätteen käsittelyn järjestäminen sekä valtion ja kuntien ympäristöhallinnon järjestäminen. Katumaksulain toimeenpano koettiin kunnissa haasteelliseksi ja laki osin sekavaksi. Se herätti paljon keskustelua myös Kuntatekniikka-lehden palstoilla, jossa 80-luvun alkuvuosina julkaistiin säännöllisesti katsauksia eri kaupunkien katumaksuratkaisuista.

Myös johtaminen ja organisaatiojärjestelyt kaupunkien rakennusvirastoissa antoivat aihetta keskusteluun. Yksityissektorin ajatusmallit tavoite- ja tulosjohtamisineen tekivät tuloaan julkiselle sektorillekin, mutta laajempia organisaatio- ja johtamismallien muutoksia nähtiin enemmän vasta seuraavalla vuosikymmenellä pahan taantuman isettyä kuntatalouteen.

Jätehuoltolain myötä oli ryhdytty valmistelemaan valtakunnallista ongelmajätteen käsittelylaitosta. Sitä varten perustetun valtion sekä kuntien ja teollisuuden etujärjestöjen omistaman Oy Suomen Ongelmajäte Oy:n (sittemmin Ekokem Oy:n) käsittelylaitos valmistui Riihimäelle 1984. Perustajaosakkaat myivät omistuksensa Fortum Oyj:lle kesällä 2016.

Pääkaupunkiseudun jätevedenkäsittelyssä puolestaan koitti uusi aika 1987, kun Helsingin ja pääosin Vantaan sekä Keravan, Tuusulan, Järvenpään ja Sipoon jätevedet käsittelevän Viikinmäen jätevedenpuhdistamon louhintatyöt alkoivat. Suomen ensimmäinen ja Pohjoismaiden suurin kalliopuhdistamo valmistui 1994.

Yhdistyksen piirissä toimi 1980-luvun lopulla hallituksen nimeämä katuneuvottelukunta, joka syyskuussa 1989 luovutti liikenneministeriölle kannanoton ”Katujen ja rakennuskaavateiden rahoitus”. Siinä esitettiin muun muassa, että kohtuullinen osuus liikenteeltä kerättävistä maksuista osoitettaisiin katuverkon ylläpitoon ja että valtio vastaisi yleisten teiden melusuojarakenteista ja rautateiden katuverkolle aiheuttamista rakennus- ja ylläpitokustannuksista.

Kunnallistekniikan päivillä rikkoutui 200 osallistujan raja Raumalla 1980, jossa Kunnallistekniikka-lehden artikkelin mukaan osallistujista ”*tekniikan miehet muodostivat enemmistön, noin 95 % ja tekniikan naiset vähemmistön, noin 5 %*”. Kouvolan kunnallistekniikan päivillä 1983 kokoontui 21 jäsentä valmistelemaan SKTY:n Vesihuoltokerhon perustamista. Kerhon toiminta ei ilmeisesti kuitenkaan vakiintunut, sillä siitä ei osunut mainintoja tämän kirjoittajan silmiin Kunnallistekniikka-lehden myöhemmistä numeroista 1980-luvulta. Lehti puolestaan näyttäytyi lukijoille selvästi aiempaa värikkäämpänä, kun neliväri-ilmoituksia julkaistiin säännöllisesti ja ensimmäinen värivalokuvakansi numerossa 3/1984. Presidentti **Urho Kekkosen** kuolema huomioitiin lehden numerossa 5/1986 erillisessä pääkirjoituksessa - kaksi kuukautta kuoleman jälkeen.

60-vuotisjuhlakokoukseensa Pohjoismaisille kunnallistekniikan päiville kesäkuussa 1986 Helsingissä yhdistys valmisti uuden ”periaateohjelman”. Se oli parisivuinen asiakirja, jossa keskeisiksi yhdistyksen toimintamuodoiksi kirjattiin Kunnallistekniikka-lehti, Kunnallistekniikan päivät, julkaisusarja, näyttelytoiminta, aloitteet, lausunnot ja kannanotot, opintomatkat, stipendit sekä koti- ja ulkomaiset yhteydet.

Sittemmin yhdistyksen piirissä laajasti tunnetuksi tullut yhdistyksen tunnukseksi varustettu noppakivi, joka nykyään luovutetaan muun muassa vuosittain Kuntatekniikan saavutus -tunnustuksen saajalle, otettiin käyttöön 1981. Hallitus perusteli juuri noppakiven valintaa muistoesineeksi sillä, että *”katu, sen suunnittelu, maastoon merkitseminen, rakentaminen ja siihen sijoitettavan monenlaiset laitteet on eri vaiheissa lähes kaikkien kunnallisteknikoiden työn kohteena”*.

Lokakuussa 1987 solmittiin SKTY:n ja **FT Oiva Turpeisen** välillä sopimus Suomen kunnallistekniikan historian kirjoittamisesta. Kyseessä oli selvästi suurin julkaisuhanke yhdistyksen historiassa. Historiatoimikunnan puheenjohtajana toimi DI **Jorma Niemelä** ja laaja teos valmistui SKTY:n kustantamana 1995.

Paavo Taipale

Lähde: Kunnallistekniikka-Kommunaltechnik -lehden vuosikerrat 1980–1989.